

Tildeling - kommunale SMIL - rammer (SMIL - midler) 2022

Vår dato:
03.02.2022

Vår ref.:
2021/11314

Saksbehandler, innvalgstelefon
Marit Røstad

Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket - rammer og prioriteringer 2022

Fylkesramma for tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket i 2022 er nå fordelt i Agros på kommunene i Trøndelag. Oversikt over kommunale rammer er satt opp i tabell nederst i dette vedlegget.

I dette vedlegget informerer vi også kort om ordninga og hvordan Statsforvalteren har prioritert ved fordeling, samt føringer for kommunenes forvaltning av midlene i 2022.

1. Innledning

Rammer og prioriteringer for tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket i 2022 er utarbeidet på bakgrunn av kommunenes innsendte behov for 2022, kriterier for tildeling jf. pkt. 3 og møte i fagråd jordbruk i Trøndelag 17.12.2021. Dette tildelingsbrevet omfatter tilskudd hjemlet i forskrift om spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL).

Forvaltning av ordninga foregår i fagsystemet AGROS. Informasjon om forvaltning av ordninga, fagsystem og tilganger finnes på www.landbruksdirektoratet.no

Mål og målgruppe for ordninga

Formålet med tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL) er å fremme natur- og kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap og redusere forurensninga fra jordbruket, utover det som kan forventes gjennom vanlig jordbruksdrift. Prosjektene og tiltakene skal prioriteres ut fra lokale målsettinger og strategier.

Tilskudd kan innvilges foretak som oppfyller vilkår for produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket. Tilskudd kan også innvilges eier av landbrukseiendom dersom det foregår en produksjon på landbrukseiendommen som oppfyller vilkårene for produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket.

2. Disponible midler i Trøndelag for 2022

Formål	Tildeling 2022 fra landbruksdirektoratet	Overført fra 2021	Disponibelt 2022
Spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)	25 000 000	913 628	25 913 628

3. Tildeling av SMIL-midler 2022 – nasjonale føringer

Statsforvalteren får hvert år sitt tildelingsbrev med føringer for hvordan SMIL-midlene skal håndteres, og hvordan vi skal vurdere tildeling av midler. I årets tildelingsbrev står følgende om ordninga:

Ved fordeling av rammer til kommunene skal statsforvalteren legge særlig vekt på:

- gjennomføringsevne, framdrift og oppnådde resultater i kommunen
- kommunenes størrelse i areal, omfang av tiltak og antall eiere/drivere
- variasjoner i behovene fra år til år, sammen med hensyn til forutsigbarhet og kontinuitet
- lokale retningslinjer som beskriver lokale miljøutfordringer og prioriterer miljøtiltak
- realistiske budsjettforslag/kostnadsoverslag

Statsforvalteren skal bidra til at kommunene prioriterer tiltak med god miljøeffekt. Kommunen skal lage lokale retningslinjer/tiltaksstrategier for SMIL der beskrivelse av miljøutfordringer og prioritering av miljøtiltak fremgår. Kommuner med god måloppnåelse og gjennomføringsevne skal prioriteres.

Statsforvalteren må følge med på forbruket av midler i kommunene og sørge for en forvaltning av midlene som fremmer aktivitet.

4. Føringer fra Statsforvalteren

Statsforvalteren fordeler SMIL-midlene i 2022 i tre omganger:

- Ordinær tildeling i februar – 75% av den totale potten i fylket fordeles i hovedtildelinga til kommunene.
- Tilleggsramme med søknadsfrist 10. juni
 - Det er avsatt i underkant av 6,5 mill. i tilleggsramma. Søknad sendes på fastsatt skjema, og kommunen må ha brukt opp tilsagnsramma (innvilget) fra februar for å kunne søke.
 - Hydroteknikk har høyest prioritet, men det er mulig å søke økt ramme for andre tiltak. Ved søknad om midler til andre tiltak vil Statsforvalteren legge vekt på tiltakets prioritet i kommunens tiltaksstrategi. Vi vil også se på hva kommunen har brukt tilsagnsramma til.
- Inntrekning av ubrukte rammer, med omfordeling etter søknad fra kommunene innen 10. september.

Av hensyn til mulighet for en siste omfordeling av udisponerte midler mellom kommuner og for å ha grunnlag for budsjettinnspill, bør kommunene i størst mulig grad fatte vedtak før 10. november.

Krav til registrering av SMIL-tiltak i vann-nett

SMIL-tiltak som bidrar til redusert avrenning fra jordbruksjord **skal** registreres i vann-nett. Det er kommunens ansvar at dette blir gjort. Vi forventer at kommunene tar tak i dette arbeidet. Ved manglende registrering i 2022, kan medføre at vi holder tilbake del av kommunens ramme for 2023 inntil registreringene er utført.

Statsforvalteren vil arrangere webinar i løpet av våren 2022 om arbeidet med å forbedre tilstanden i landbrukspåvirkta vassdrag i Trøndelag. På webinarret vil vi også orientere om hvordan tiltak skal registreres i vann-nett.

Arbeidsfrister

Det er viktig at dere har god oversikt over utgåtte arbeidsfrister. Varselbrevne blir sendt ut uten forvarsel, og 60 dager etter at brevet har gått ut til søker vil pengene automatisk bli inndratt om det

ikke blir utført noen nye registreringer i Agros. Saker der det er foretatt delutbetaling vil bli overført til saksbehandlers arbeidsbank for manuell avslutning. Kommunen må i saker der det er foretatt delutbetaling vurdere hvorvidt det er aktuelt å kreve tilbakebetaling av utbetalt tilskudd før sakene avsluttes. Kommunenes håndtering av saker med utgått gjennomføringsfrist inngår i Statsforvalterens vurdering av kommunenes «gjennomføringsevne, framdrift og oppnådde resultater».

Håndtering av inndratte midler

Inndratte midler i løpet av året kan kommunen beholde og disponere på nytt. Udisponerte midler, inklusive inndratte midler hos kommunene kan bli trukket tilbake for omfordeling i september eller november dersom kommunen ikke har ubehandla saker liggende på omfordelingstidspunktet. Ved årsskiftet vil udisponerte midler bli tilbakeført til fylkesramma.

Statsforvalteren er i tildelingsbrevet fra Landbruksdirektoratet oppfordret til å følge med på forbruket av midler i kommunene og sørge for en aktivitetsfremmende forvaltning av midlene. Statsforvalteren har anledning til å omfordele udisponerte midler i løpet av året i Agros.

Statsforvalteren vil innhente statusrapport fra kommunene om forbruksprognoser, med forventet sum for innvilgninger, ubrukte midler på rapporteringstidspunktet og antatt udisponerte midler ved årsslutt. Kommuner som har behov for mer midler må melde fra om dette til statsforvalteren. Vi kan da i dialog med kommunene, omfordele den ubrukte ramma slik at midlene kan benyttes i andre kommuner.

Tips til saksbehandling basert på funn i forvaltningskontroller

Det er viktig at kommunene passer på å fylle inn en vurdering av tiltaket når vedtak skal fattes. Kommunen skal synliggjøre at tiltaket er godt innafor hensikten med ordninga, og at det er tiltak som er utover det som kan forventes av vanlig jordbruksproduksjon. Et tips er å spørre seg selv – Hva er så spesielt med dette tiltaket at det trenger SMIL-midler? (og skriv det ned i vurderinga). Dette ser vi i forvaltningskontrollene at ofte mangler. Et annet kontrollspørsmål bør være: Er det annet regelverk som egentlig krever at dette skal gjøres? Er svaret ja er det helt klart ikke et SMIL-tiltak.

Vi ser også at en del søknader ikke er vurdert etter Naturmangfoldloven. Kommunen skal vurdere de miljørettslige prinsippene i [naturmangfoldloven](#) §§ 8-12 ved behandling av SMIL-søknader. Vurderinga av prinsippene skal komme til uttrykk i begrunnelsen i vedtaksbrevet.

Det skal normalt ikke gis SMIL-tilskudd til tiltak som er starta eller gjennomført. Dette innebærer at det kun unntaksvis kan innvilges tilskudd til starta eller gjennomførte tiltak. Dette kan være tiltak som skal hindre videre erosjon eller skade på jordbruksareal, og kommunen ikke har mulighet for å behandle saken før skadeforebyggende tiltak må iverksettes.

Vi har inntrykk av at de fleste kommuner kontrollerer at SMIL-tiltakene er gjennomført i tråd med tilsagnet i forbindelse med sluttrapportering og utbetaling av tilskudd. Dette er imidlertid ofte ikke dokumentert. Kontroll av SMIL-tiltak kan enkelt dokumenteres ved å beskrive hvilken kontroll som er gjennomført og utfallet av denne i utbetalingsbrevet i AGROS.

5. Prioritering av tiltak i kommunene

I enkelte kommuner er behovet for SMIL-midler langt større enn hva det er rom for innenfor den ramma som kommunen får tildelt. Selv om det er opp til den enkelte kommune å prioritere bruken av tildelte midler vil vi understreke at SMIL-midlene har et bredt formål og at det over tid må

prioriteres midler til kulturminner og biologisk mangfold/kulturlandskap i tillegg til tiltak for å redusere avrenning til vann. Vi anbefaler at kommuner som opplever stor etterspørsel om å diskutere med de lokale faglaga hvordan den kommunale ramma skal fordeles mellom de ulike tiltakskategoriene.

Hydrotekniske tiltak

Det er fortsatt mange vannforekomster med påvirkning fra jordbruk, som ikke oppnår god økologisk tilstand. Det er viktig å motivere til og prioritere utbedring av hydrotekniske anlegg i disse områdene av hensyn til avrenning, ressursbevaring, matproduksjon mm.

Vanlig grøfting/drenering av jordbruksareal faller utenfor forskriftens formål. Dreningstiltak kan vurderes innenfor ordningen «Drenering av jordbruksjord». Avskjæringsgrøfter inngår ikke i SMIL når det er del av et dreneringsarbeid.

Pollinerende insekter

Tiltak for ville pollinerende insekter og truet natur bør også vektlegges. Eksempler på tiltak som har positiv effekt for pollinerende insekter er etablering av kantsoner, restaurering av gammel kulturmark/slåttemark/kystlynghei og restaurering av steingjerder. Ofte kan tiltak som er positive for pollinerende insekter også være positive for andre miljømål.

Naturtypekartlegging

Det kan gis SMIL-tilskudd til naturtypekartlegging etter NIN-metoden, dersom slik kartlegging kan utløse regionale miljøtilskudd (RMP-tilskudd). Dette gjelder f.eks. kystlynghei, slåttemyr og slåttemark, naturbeitemark og hagemark. Det er en forutsetning at kartlegginga utføres av fagpersoner med kompetanse på naturtypekartlegging etter de standarder som kreves av Miljødirektoratet.

6. Frister

- 10. juni Frist for innsending av søknad om tilleggsramme.
- 10. september Foreløpig rapport om forbruk/aktivitet i 2022, samt søknad om ekstratildeling. Ubrukte tilskuddsmidler (SMIL) på kommunal ramme trekkes inn for omfordeling til kommuner med merbehov.
- 10. november Rapportere forbruk/aktivitet i 2022, samt melde inn behov for midler for 2023. Innsending av tiltaksstrategier for 2023
- Medio desember Absolutt siste frist for behandling av søknader, samt utbetaling av tilskudd. Dato fastsettes av Landbruksdirektoratet.

7. Ansvarlige for ordninga hos Statsforvalteren:

- Marit Røstad, tel 74 16 81 01, e-post: maros@statsforvalteren.no
- Eva Dybwad Alstad, tel 73 19 92 75, e-post: fmtleal@statsforvalteren.no
- Ivar Stokkan, tel 73 19 91 22, e-post: fmtlist@statsforvalteren.no
- Anstein Lyngstad, tel 74 16 81 81, e-post fmtlaly@statsforvalteren.no

8. Beløpsmessige rammer for 2022

Kommune	Ramme 2022
Flatanger	200 000
Frosta	170 000
Frøya	100 000
Grong	500 000
Heim	250 000
Hitra	100 000
Holtålen	150 000
Høylandet	300 000
Inderøy	600 000
Indre Fosen	975 000
Leka	250 000
Levanger	1 450 000
Lierne	150 000
Malvik	600 000
Melhus	450 000
Meråker	160 000
Midtre Gauldal	400 000
Namsos	950 000
Namsskogan	75 000
Nærøysund	650 000
Oppdal	850 000
Orkland	1 000 000
Osen	200 000
Overhalla	750 000
Rennebu	500 000
Rindal	210 000
Røros	300 000
Røyrvik	75 000
Selbu	375 000
Skaun	200 000
Snåsa	500 000
Steinkjer	1 640 000
Stjørdal	855 000
Trondheim	450 000
Tydal	100 000
Verdal	1 150 000
Ørland	980 000
Åfjord	820 000
SUM	19 435 000